Nyiregyháza, január 2. I. szám. I. évfolyam. 1870.

NYIRI KÖZLÖNY.

Hetilap a társadalmi élet, gazdászat, ipar és kereskedelem köréből.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagy-Orosi-utcza 993-ik sz. a.

Kéziratok nem küldetnek vissza.
Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak:
helyben házhoz hordva vagy postai szétküldéssel:
Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 „
Évnegyedenkint . . . . . 1 „

Hirdetések díja:
Minden 4 hasábos petit-sor vagy ennek térfoglalata egyszeri hirdetésért 5 kr., többszöri hirdetésért 4 kr. minden beigtatásnál. — Bélyegdij minden igtatásért külön 30 ujkr.
Nyilttérben minden háromhasábos sor 20 ujkr.

T. olvasóinkhoz!

Némi elfogultság fogja el keblünket, midőn először lépünk a nyilvánosság terére. — Nem vagyunk a sok beszéd emberei, sőt elvi ellenségei vagyunk a nálunk annyira divó, hosszadalmas dictióknak. Tartózkodunk tehát ez előszavunkban a rőfös igéretektől, csupán azon ohajtásunknak kivánunk kifejezést adni: vajha az olvasó közönség és a szerkesztőség között bizonyos kedélyes viszony fejlődnék ki! Tekintsék t. olvasóink lapunkat hű barátjoknak, a kinek bizalmasan elpanaszolják minden közügyben szenvedett sérelmöket, és mi ezt a legnagyobb készséggel a legigazságosabb biró — a nyilvánosság itélőszéke — elé hozandjuk. E czélból megnyitjuk „a közönség köréből“ czimü rovatunkat, melynek munkatársaivá ezzel felavatjuk összes előfizetőinket. Végre pedig kijelentjük, hogy minden — lapunk irodalmi becsének emelésére szánt — jóakaratu figyelmeztetést annál nagyobb köszönettel veendünk, mivel csakis azon ambitio vezérlend működésünkben, hogy az olvasó közönség igényeinek megfeleljünk.

Boldog ujévet kivánunk, és ujra ajánljuk lapunkat kegyes pártfogásukba.

A szerkesztőség.

Néhány őszinte szó Nyiregyháza érdekében.

Kétséget nem szenved, hogy városunk sokat tett anyagi és szellemi téren, és habár Szabolcsmegye egyik legifjabb községe, már évtizedek előtt kivivta magának az előnyt és elsőséget sok tekintetben; de arra is van hivatva helyrajzi s kereskedelmi helyzeténél fogva, hogy Szabolcsmegyének központja s mintaképe legyen. És hogy azzá lehessen, — nincs mulasztani való ideje, nem szabad összetett kezekkel a városi képviselőknek s előljáróknak szemlélni az idő haladását, — nem szabad tétlenül egy évet átengedni a következőnek — mert fugit irrepa rabile tempus!

Az év végén elméleteim corollariuma a többi között — városunk érdekében eme őszinte javalatokban öszpontosul: a hűbéri rendszernek hátralevő maradványai — a kisebb kir. haszonvételek, nem sokára el fognak törültetni.

A város mint földes úr — a korcsma s mészárszék haszonvételeitől kárpótlás mellett eleshetik, — oda kell tehát saját érdekében mű-

TÁRCZA.

„MAJD HA FAGY.“

(Ujévi elmélkedés.)

Sokat törtem már fejemet azon, hogy e közmondás: „majd ha fagy“ honnan veszi eredetét. Buvárkodtam lexiconainkban, kérdést tettem a tudós társaságnál, de senki sem birta kiváncsiságom kielégiteni; mig végre az 1869-iki deczemberi időjárás megismertette velem a „majd ha fagy“ valódi értelmét.

Az a tömérdek sok eső, melyhez hasonló mennyiségü csakis Noah apánk idejében eshetett, az a feneketlen sár, azon öles mélységü pocsolyák a közlekedést annyira megnehezitek, hogy valamint máskor M.-Pócsra szoktunk zarándokolni, esőért imádkozni az egek urához, ugy most, ha nem is mentünk M.-Pócsra — a járhatatlan utak miatt, de itthon bizonyára Szabolcsmegye nagyja, apraja buzgón fohászkodott „fagyért“. Bárkivel is találkoztam e napokban, nővel, férfivel, fiatallal, öreggel, gazdaggal vagy szegénynyel; mindenkitől egyaránt csak azt hallottam: „Majd ha fagy.“

A földbirtokos, ki terményeinek a vasuthozi beszállitását igérte, ekkép menti késedelmezését: „Uram! utaink oly roszak, hogy lehetetlen volt szállitanom, de legyen nyugodt, eleget teszek minden kötelezettségemnek — majd ha fagy.“

A kis szerelmes leányka légyott-ot ad kedvesének. Ez pontosan meg is jelenik a kitüzött helyen, köpenyébe burkolva nyugtalanul föl és alá sétálgat, lázas izgatottsággal számitja a perczeket, és már már kételkedni kezd kedvese hűségén, a mikoron a fasor végén ruhasusogást hall, oda rohan, kitárja karjait kedvese ölelésére, de — ez nem ő, hanem szobaleánya, ki urnőjének következő levélkéjét hozta: „kedvesem, nem jöhettem a nagy sár miatt, de pontosan fogom szavamat beváltani, mint minden leány szokta, — majd ha fagy.“

Nyiregyháza városában képviseleti gyülés van hirdetve délelőtti 9 órára, de még 10 órakor sincs meg a határozatképes szám. A város atyái, hanyagságukért kérdőre vonatván, a rosz idővel mentik magukat, és szentül igérik, hogy pontosan fognak eljárni minden gyülésre — „majd ha fagy.“

Eped a kis leányka ablaka mellett. Kedvesét már nyolcz napja hogy nem látta. Ezelőtt órákon át sétált ablaka előtt, hogy egy pillantását elleshesse, a hosszu téli estéket nála töltötte, és most nem is mutatja magát. Tán hűtelen lett? tán másnak udvarol? tehát igaz azon hir, hogy most Z. kisasszonynak teszi a szépet? — Ily gyötrő gondolatokból felébreszti a bájos leánykát a szerelmesek Mercurja, a mi becsületes levélhordónk, ki sugárzó arczczal átadja a rózsaszinü levélkét: „Bocsáss meg kedvesem, hogy nem jöttem; de nézz ki ablakodon, és az ablakod előtt elterülő pocsolya elég mentség leend rám nézve. Azt mondod hogy Romeo átuszta a tengert, hogy Juliáját láthassa. A tengert én is bátor lélekkel átusznám, de a pocsolya még Leandert is visszatartotta volna. Hogy Z. kisasszonyhoz sokat járok, igaz, de nem azért mint ha tetszenék, hanem mivel háza előtt nincs sár. Visszatérek hozzád nem sokára, hű leszek hozzád, csakis előtted, kizárólag előtted fogok letérdelni, más leányra rá se nézek — majd ha fagy.“

A szolgabirónak executióra kellene mennie. Az ügyvéd sürgeti a végrehajtást, mert ezalatt más valaki lefoglalhatja az adós vagyonát: „Csak nem kivánhatja amice, hogy ilyen rosz utban tönkre tegyem a lovamat. Elmegyek, pontosan elvégzem hivatalos kötelességemet, meg fog arról győződni, hogy milyen gyors a megyei igazságszolgáltatás — majd ha fagy.“

Dalmátia parancsnokát kérdőre vonják, hogy e kis maroknyi népet mért nem birta még legyözni, és ő azt mondja, hogy nem tehet róla, mert a bochesek hegyeik mögé vonulnak. A hegyszorosok közötti utak oly roszak, hogy az ágyukat nem lehetett keresztül vezetni, de elnyomja a felkelést, helyreállitja a békét — „majd ha fagy.“

És igy ment ez tovább. Minden mulasztásnak gyógyszere: „majd ha fagy.“

Végre valahára a dec. 29-éről 30-ára eső éjszaka meghozta a várva várt „fagyot.“

A természet tehát teljesitette kéréseket.

Most rajtatok a sor, emberek, váltsátok be szavatokat, mert már — „megfagyott.“*)

Plato.

*) Ma azonban már ujra esik az eső. Szerk.

ködnie, miszerint eleve felhasználva az időt, jövedelemforrásai ne apadjanak, hanem nőttön nőjenek; de hogyan? azt kérdezi az észlelő olvasó! Elforgácsolta a város pénzcrejét, midőn czélnak meg nem felelő, a vaspálya állomáshoz vezető ut mellett két korcsmát állittatott fel; — de minthogy megvan — hagyján. Sokkal czélszerübb lett volna már akkor alkalmas téren egy nagyszerü vendéglőt épittetni.

Más müvelt államokban 4—5 ezer lakosságu városkákban is találunk díszes teremmel ellátott vendéglőket számos kényelmes vendégszobával s Nyiregyháza 22 ezer lakossal bíró és Szabolcsmegye legjelentékenyebb városában van egy szép téren egy patkányfészek-féle piszkos vendéglő, melynek már külseje degoutirozza a finomabb izlésü vendégeket, — s mint mondják ama ódonszerü állásról — mely egykor nagy térfoglalatáról nevezetes volt, s még a geographiában is szerepelt — talán a régészet iránti kegyeletből tűretett meg idáig? — de hiszen nem tartozik a régészeti tárgyak közé, miként maga a város sem — tehát valószinüleg — mint marhamenhely — méltányosság s rokonszenv szempontjából az ujabb kor vivmánya következtében — Darwin s Vogt Károly természettudósok utmutatása folytán azért tűretik meg — hogy a szegény páráknak kikkel rokonságban vagyunk menhelyül szolgáljon.

De hogyan — mily pénzforrásból lenne épitendő egy nagyszerü — csinos s kényelmes vendéglő? Ez a kérdések kérdése!

Mindenekelőtt egy czélszerü tervrajz — számos szobákkal — kávészoba-helyiséggel — csinos nagyszerü teremmel, mely szini előadásokra, tánczvigalmakra s népgyülésekre alkalmas lenne; — azután költségvetés, s egy alkalmas tér az épitkezésre, — végre a nervus, vagyis az épitkezési pénzösszeg. — A három első nem kerül sok fejtörésbe, de a kivitel — vagyis az épitkezési költség előteremtése a föladat legnehezebbike.

Quid consilii?

Ha a vállalatok jelen korszakában a város közvetve elősegit sok üdvös vállalatott, — miért ne tenné ezt ez esetben is?

Ha más vállalkozó nem akad, — a város részvények alapján érvényesithetné az épitkezést, mely részvények két harmad részét a városi hatóság — egy harmadát pedig a lakosok mint részvényes tagok fedeznék: itt ismét azon kérdés merül fel — honnét fedezné a város az épitkezési költség két harmadát? egyszerü a felelet — a legelő egy részének nehány évre a lakosoknak haszonbérbe kiadatása jövedelméből; mely előlegesen lenne fizetendő. Ha valaki czélszerübb jövedelemforrást a város terheltetése nélkül tud ajánlani — szívesen elfogadjuk.

A mult száraz évek folytán sokan azon merev okoskodással állottak elő, hogy a tiszaszabályozás következtében szenved esőhiányban — a tiszavidék — és szenvedni fog folytonosan.

Ime ama alaptalan állitást megczáfolta a jelen idő! van esőnk vizünk és sártengerünk ugy hogy alig közlekedhetünk.

Nyiregyháza belterein s utczáiban az esőzések következtében tavak keletkeztek — ugy hogy mahonap gondolákról kell gondoskodnunk. — Bizony ideje volna már, hogy valahára járdáink legyenek! de előbb a város csatornáztatását kell létesitenünk. — Mire való volt a lejtmérési munkálat, ha ez ideig még csak jelző pontokat sem látunk — annál kevésbé csatornázási munkálatot? s eként a járdák kikövezetésére mikor kerül a sor?

Minthogy a városon keresztül kikövezendő utat kell készitení, nehogy a város utczái magas töltésekkel eltorlaszoltassanak, — a városnak gondoskodnia kell eleve faragott koczka kövekről, — hogy más városok példájára a kocsiutak kővel burkoltassanak ki; — gondoskodnia kell, hogy a város annyi kőtömeggel rendelkezhessék, miszerint minden egyes háztulajdonos — saját háza előtt készitendő járdára jutányos ár mellett alkalmas kő - mennyiséget kaphasson. — Ugy hiszem a város hitelbe is kapna követ — s a vaspálya-társulat jutányosabb ár mellett szállitaná nagyobb mennyiségben a követ, mint ha azt egyes lakosok kisebb mennyiségben akarnák szállittatni.

Ha a város a kiköveztetést megindítaná kövezeti vámszedés engedélyeért méltán folyamodhatnék — s kétséget alig szenved, miszerint azt meg is nyerné.

Tudom hogy vállvonitva némelyek azt felelik: könnyü tervezni, de nehéz végezni; mire rövid válaszom ez: más nem tesz érettünk, tegyünk mi magunkért — más rendezett városok sem pottyantak le a légből.

Au revior.*)

*) Avec plaisir de vous revoir. Szerk.

Eszmetöredékek vidékünk gazdászatáról.

Nem vélek csalódni, ha azt állitom: mikép akkor felel meg e közlöny leginkább hivatásának, ha a közönség helyi és anyagi érdekeivel foglalkozik kiválóan.

Ezáltal közvetve a szellemi haladást is előmozditja, mire az ember csak akkor fogékony, ha bizonyos mérvü anyagi jólétnek örvend.

Fáradságos, gondteljes élet, és nélkülözések mindannyi akadályok a szellemi fejlődés utain.

Azért hasztalan is volna a jelenkor árámlatát tagadni akarni, mely a polgárosodás továbbfejlődhetése alapjául, az anyagi jólétet föltételezi. Ezen irányt követik az ujabbkori államok, ugyanezt követni az állampolgárnak, ugy hazája, mint önmaga iránti kötelessége.

Hazánkban és különösen vidékünken az elérhető anyagi jólét egyetlen alapját a földmivelés képezi.

Szomoru dolog azon bebizonyitott tényenyel szemben, miszerint csak azon állam népe lehet boldog, hol a tölemivelés gyáriparral egyesül, és e szerint a fogyasztó a termelő mellett lakik.

De fogadjuk el helyzetünket addig, mig önmagunk urai lehetvén, azon változtatni hatalmunkban álland, de azon föltét alatt: hogy azt fejleszteni, és a jelen tudomány szinvonalára emelni törekszünk.

Ezen czél elérésére a többi eszközök között az eszmecsere nagy tényező; azért örülnék, ha e téren szerzett kevés tapasztalataimnak közzététele, az avatottabbakat e példa követésére inditaná, melynek gyakorlati haszna a t. közönséget annak felismerésére vezetné, hogy mennyire képes egy jól vezetett vidéki közlöny a társasélet nagyon érezhető hiányát pótolni.

Minden valószinüség mellett, hazánk síkföldének nagyobbrészét — és így vidékünket is — ős időkben tenger boritotta. Ezt bizonyitja — legmagasabb homok buczkáinkon is található héjanczok microscopicus maradványai.

Később midőn a biblia szerint az ur Isten a földet viztől elválasztá, vagy — a tudomány csalhatatlan adatai szerint, földgömbünk felső kérgének meghülése folytán fokozatosan kevesebb elpárolgás történt, és igy azon arányban kevesebb eső hullott reá, a vizek összefutottak, és legelőbb is a magasabban fekvő helyeket — minő a Nyir vidéke — erdő boritotta.

Ennek a képzeletben elővarázsolható képe szinte gyönyört okoz, ha mindezen — most kopáron a széljátékának kitett buzákat dús tölgy- és nyires erdőkkel boritva és sokféle nemes vaddal benépesitve képzeljük.

Biztosan föltehető tehát, mikép a homokbuczka, valamint átalában a homoktalaj, nem egyéb mint a viz és hullámok által összetolt fövény. — Ellenben völgyeink, — lerakodott iszap, és a még később is folyvást bőven hulló esők által a dombokat boritott erdők is dús növényzet lemosott hulladékainak lerakmánya. Hogy e föld akkori lakói legelőbb is a fentebb fekvő, és igy homokos részeket kezdették mivelni, az bizonyos; és onnan következtethető annak gyorsabb kimerülése, midőn völgyeink még most is sok humust tartalmazó, és okszerü kezelés mellett dusan termő talajból állnak.

Ezen kis előzmény szükséges volt annak indokolása végett hogy honnan származik e vidék talajának fölötte vastag termőrétege, melynek előnyeit később kifejteni alkalmam lesz.

(Folytatjuk.)

X. Y.

A népszámlálás Nyiregyházán

(deczember 31.)

Mint az ország legtöbb megyéje és városi testületénél történt Szabolcsmegye és Nyiregyháza város népszámlálói is találgatták: miként lehetne legczélszerübben eljárni a népszámlálás körül, hogy a kormány rendelkezése a legczélszerübben hajtassék végre; találgatták mindaddig, mig körmünkre égett

a dolog s most mint halljuk próba összeirást tettek; egy mintát kitöltve felküldöttek véleményadás végett — az illető miniszteriumhoz.

Az összeirás foganatositását illetőleg Nyiregyháza város a megyei bizottmány által húsz összeirási csoportra osztatott; de a mennyiben a legtöbb bizottmányi tagok előtt ismeretlen nehézségek gördülnek az összeiró küldöttségek elé, a tanyákon eszközlendő összeirási eljárás miatt; — czélszerűnek mutatkozott a várost külön szakaszok, a tanyákat pedig bokrok szerint ismét külön küldöttségekkel iratni össze, e czélból az összeirásra vállalkozott valamennyi tisztviselő és városi polgárok ma értekezletet tartottak s a várost, tanyákat és szőlőskerteket maguk között felosztották. Határozatba ment, hogy az összeirási eljárás czélja s átalán a nép felvilágositása iránt a helybeli lelkész urak felkéressenek, mi azonnal megtörténvén, hisszük, hogy ma és a következő ünnepeken a lelkész urak ezt meg is teendik.

Maga az összeirás foganatositása január 3-tól 15-ig tartand s a mennyiben törvényszéki tanácsnokaink is kénytelenek voltak az összeiró küldöttségekben részt venni, ezáltal elfoglaltatván ülések nem tarthatók s igy a törvénykezés addig szünetel.

—f.—

A közönség köréből.

(E rovatot t. olvasóinknak ajánljuk fel. — A kinek valamely közintézet vagy közügyre vonatkozó panasza van, itt — az illem korlatain belül — előadhatja. A beküldő tetszésétől függ, hogy közleménye névtelenül vagy neve aláirásával jelenjen meg; de a szerkesztőség irányában a megnevezést szükségesnek tartjuk, és ezért névtelen közlemények beküldését el nem fogadhatjuk.)

UJDONSÁGOK.

♯ Az ipar és kereskedelmi bank e hó 30-ikán megtartotta előre hirdetett közgyülését. Egyetlen tárgyát egy miniszteri leirat képezte, mely az alapszabályok azon pontjának, mely a részvényesek részvényeik száma után járó szavazatát szabályozta, megváltoztatását rendeli el. A miniszterium ugyanis egész tiz részvényig egy-egy szavazatot engedett, mig a bank csak 60 részvényen felül biró tagokat ruházott fel tiz szavazattal. — A miniszteri rendelet változatlanul elfogadtatott.

+ A nyiregyházi izraelita nőegylet f. é. január hó 19-én fogja megtartani a Nagyvendéglő teremében — zártkörü — jótékonyczélu tánczvigalmát.

○ A helybeli Casino által kezdeményezett farsangi társaság estélyek, mint melyek a házias egyszerüség és fesztelenség által igérnek kellemes estéket, annyira felkaroltattak, hogy az aláirásokból láthatólag, alig van városunkban müvelt család, mely azokban részt venni nem ohajtana. Nőegyletünk, mint halljuk, az eszmét szintén felkarolta s most évenkint tartani szokott nőegyleti bálja helyett a Casinóval egyesülten fogja ezen társas estélyeket rendezni. — Tudomásunk szerint meghivók nem fognak szétküldetni, de az estélyek nyilvánosak lesznek. Mi ezek idejét s a belépti dijakat a szép czél iránti tekintetből eleve tudatni fogjuk s reméljük, hogy a vidékiek is örömest vesznek részt az előreláthatólag kedélyes mulatságban.

○ Deczember 30-án déli 12 órakor N.-Kálló és a gr. Dessewffy-féle nagy tanya közt az országuton két farkas sétált, s akár éhség miatt, akár csak szórakozottságból 10 lépésnyire bevárták a közelgő két szekeret; az utasok lármája folytán, mert puska nem volt kéznél, egyik a Harangod felé futott, másik az országut másik felén levő repcze-

KÖZGAZDÁSZAT.

Nyiregyháza, jan. 1.

— Midőn közgazdászati közleményeink sorát megnyitjuk, nem mulaszthatjuk el kinyilatkoztatni azon meggyőződésünket, miszerint gazdászat, ipar, kereskedelem s ezzel egybefüggő mindazon mód és eszköz tekintetében, mely anyagi felvirágzásunk előmozditására vezethet, — nem vagyunk a kor szinvonalán; ezen szak is legtöbb rétegében gyökeres reformot, korszerü javitást igényel. Ily körülmények között s tudva azt, hogy a vagyonosodás, és az anyagi felvirágzással a szellemi emelkedés és erkölcsi súly is egyenes viszonyban áll, kötelességünknek tartjuk e rovatra legnagyobb figyelmet forditani.

Nem vagyunk azon helyzetben, hogy hazai közgazdászatunk fejlesztését tárgyazó czikkeket adjunk vagy korszerü reformjavaslatokkal lépjünk fel; de azt hisszük, eléggé járulunk az annyira fontos reform kérdéséhez s mint vidékünk hü képviselője, eleget teszünk kötelességünknek, midőn e vidék gazdászata, ipar- és kereskedelmének jelen állásáról pontos és lelkiismeretes felvilágositást nyujtunk; ha kijelöljük a tért, mely az országos bajok súlya miatt eddig parlagon maradt; ha igyekszünk oda hatni, hogy vidékünk közgazdászati bajai félre ne ismertessenek; s ha mennyire tőlünk telik, rá mutatunk az irányra, melyen haladva egyrészt orvosolhatók bajaink, másrészt közelebb juthatunk az általános nemzeti közgazdászat reformja és különösen vidékünk vagyonosodása, — közgazdászatának felvirágoztatásához. Mig e szerint adatokat kivánunk nyujtani, melyeket a hazai sajtó és törvényhozásunk annak idején a szükséges intézkedéseknél figyelembe vehessen; más részről nem mulasztandjuk el olvasóinkkal közölni a helyi viszonyokat, a közgazdászati téren felmerülhető s vidékünket érdekló eseményeket.

Ennél fogva közgazdászati közleményeink két irányt tartanak szem előtt:

Megismertetni e vidék közgazdászati jelen állását; és lehetőleg érvényre juttatni e vidéken, a közgazdászat terén felmerülendő reformokat, javitásokat.

Nincs pénzünk.

Egyenesen a féjénél kezdem el, midőn vidékünk anyagi helyzetét s üzleti viszonyait ismertetni szándékozom: nem azért mintha egyedül a pénzhiány okozná vidékünk anyagi hátramaradását, de ezen pénzszükség most annyira általános, hogy szinte lehetetlenség más tárgyról beszélni.

Pedig természetes, hogy gazdáinknak pénzük nincs, nem is lesz husz év mulva sem, ha mindig csak arra lesz Szabolcsmegye s a nyirvidék utalva, hogy összes terméket maga használja fel, mint ezt ma tenni kénytelen.

Kizárólag productiv megye ez a mienk, terem gabonánk s a rétközön repczénk is, de gabonánkat csak akkor tudjuk eladni, ha külföldön nem terem, akkor is mondhatni csak addig veszik, mig éhhalállal küzdenek, mihelyt lehet mellőzik, nem azért, mint ha terményünk nem lenne oly minőségü mint a porosz vagy a lengyel gabona; de mert a szállitás oly sokba kerül, hogy Ausztraliából is olcsóbban kaphatnak.

Rétközi repczénkről nem szólhatok, mert ez csak akkor van, midőn a tiszai töltés ki nem szakad, hogy pedig ez minél gyakrabban történjék, arról gondoskodott az, ki a szükséges átvágásokat elmulasztotta.

Productivitásunk fő és egyetlen czikke tehát a gabona s talán épen abban rejlik átalános bajunk, a pénzhiány fóoka, hogy eladásra egyebet nem termeszthetünk s ha ez egy czikk nem talál vevőre, azonnal bedugultak számunkra a pénz csatornái.

Most midőn az egész ország velünk egy hajóban evez, szükségtelen emlitenem, hogy a gabona sem currens czikk, aratás óta kiapadt részünkre a pénztorrás s igy nem csoda, ha természetesnek találom, hogy gazdáinknak pénze nincs.

Megyénk s gazdáink helyzetét nehezíti még azon körülmény, hogy kisebb földbirtokra kölcsönt nyerni lehetetlen. Van ugyan három takarékpénztárunk Nyiregyházán, Kállóban és Kis-Várdán, ezen kivül egy ipar és kereskedelmi bank Nyiregyházán, e szerint pénz-intezetekben nincs hiány, de mindezek között egyedül a nyiregyházi takarékpénztár van azon helyzetben, hogy ingatlanra kölcsönözhet, de ez is csak 100,000 frtot, öt évi törlesztésre s azt is csak a városi lakosok részére; a többi intézet, három négy havi törlesztés mellett ad kölcsönt, ezzel pedig a gazdán, ki legtöbb esetben rövid időn nem teremthet pénzt, — nincsen segitve, mert a gazdálkodás csak lassankint fizeti vissza a beruházást s igy ha pillanatra segithet is magán a jelenben fenálló intézetek pénzével, amennyiben ebből beruházást nem tehet, az ily rövid időre felvett kölcsönnél a gazdának mindig biztos vesztesége van.

Oly hitel-intézetre van tehát vidékünknek szüksége, mely kis birtokokra is legalább 20 évi törlesztés mellett kölcsönözne, az ily intézetből felvett pénz gazdászatunkat emelné, valódi hasznot hajtana, s az ily kölcsönből tett beruházás a tőkét kamataival együtt dúsan kifizetné.

Mercur.

Üzleti értesités.

(Nyiregyházán, január 1. 1870.)

Ha a külföldi terménypiaczok árait a helybeliekkel összehasonlitjuk, ugy azt találjuk, hogy ezek sokkal magasabban állanak, semhogy nagy üzletre gondolni lehetne. Igen kivánatos volna ha termesztőink a gabona, mint legfontosabb kereskedelmi czikkünk termesztésénél és előmozditásánál nagyobb figyelmükre méltatnák azon különbséget, mely a finomabb és világosabb szinü és a durvább, sötétebb szinü rozs között létezik. Az árkülönbség 20—40 krt teszen.

A rozsnak mai ára a nyiregyházi vasuti állomáshoz szállitva 4 fr. 90—5 fr. 25 kr.

Buzának ára köblönkint (egy-egy köbölre két vámmázsát számitva) 7.50—8.25.

A nagymérvü sertéshizlalások Debreczenben egyrészt, és a folytonos esőzések, és járhatlan utaink másrészt, a kukoricza árát annyira fölvitték, hogy az valódi értékével nem áll helyes arányban, és ez idén megérjük még, hogy tavaszszal a száraz és sulyos kukoricza olcsóbb lesz, mint most a nedves és könnyü. — A kukoricza jelenleg tisztán, mint fogyasztási czikk, minden hetivásár üzlettárgyát képezi, és tekintet nélkül sulyára, rögtön elkél 4 frt 60—70 krjával.

Igen jelentékeny volt az utolsó időben a szeszszeli kereskedés. Körülbelül 10,000 akó ment a helybeli piaczról az utolsó hónapokban a különféle szeszfinomitó gyárakba. Ára jelenleg 16½ kr. (a vasuthoz szállitva és az akót 68 itczével számitva).

A virágolajjali üzlet szintén nem jelentéktelen. Mázsájának ára (bécsi mázsának) 26 forint, hordó nélkül és a vasuthoz szállitva, és tisztára lehuzva. Hihető azonban, hogy ez ár kissé lejebb fog szállani, miután a fobb szükségletek már fedezve vannak.

— Nyiregyháza, decz. 31. 1869. A folytonos esőzés, mely a közlekedést általánosan akadályozta, még helybeli gazdáinkat is visszatartja a hetivásár látogatásától; ugy hogy a terménüzletben e hét lefolyta alatt alig történt nagyobb mennyiségü adásvevés.

Ohajtva nézünk az ujév elébe, azon reményben, hogy az üzletre nézve is jobb lendületet hozand, a mi kétségkívül mindnyájunknak örömére szolgáland.

Értéktárgy- és váltó-árfolyam

a bécsi cs. k. nyilvános tőzsdén decz. 31.

	Pénzbeli árfolyam o. é.
5% metalliques	60.10
5% metalliques május és nov. eső kamattal	60.10
5% nemzeti kölcsön	70.80
1860-iki államkölcsön	99.60
Bankrészvények	742.00
Hitelrészvények	265.00
London	123.40
Ezüst	120.75
Cs. kir. arany	5.81

táblán, honnan jönni látszottak, mintegy 100 lépésnyire foglalt helyet s kényelmesen várta a szekerek elvonulását. Úgy látszik hogy a viz ide szoritotta őket; nem lenne czélszerü egy kis farkas-vadászat? Azt halljuk mult héten a nyiregyházi erdőben is láttak farkast.

Tisza-Ujlakról irják nekünk, hogy az árvíz ott oly nagymérvü alakot öltött, milyenre a legöregebb emberek sem emlékeznek. A városból csak a piacz és két magasabban fekvő utcza maradt szabadon, a város többi része víz alatt volt. Negyven ház már összeomlott, mintegy húsz beomlásához közel áll. — Emberélet nem esett áldozatul; bár az árvíz éjjel lepte meg a lakosságot és több helyütt a házbóli menekülést annak rögtöni beomlása követte. (Szívesen kérjük vidéki barátainkat, hogy az árvíz állásáról folytonosan tudósitani sziveskedjenek. Szerk.)

○ A háztulajdonosok részére ismét egy czélszerü intézkedést kiván városunk elöljárósága életbeléptetni. Eddig ugyanis a kéményseprő némely háznál többször alkalmatlankodott, másokhoz pedig igen ritkán, sokszor egyátalában nem is ment a kéményeket söpreni; ezen rendetlenségen ezentul segitve lesz azáltal, hogy a kémények összeszámláltattak s a kéményseprő évi fizetés mellett szegődvényesül a város részéről felfogadtatott, kötelességévé tétetvén, hogy minden kéményt havonkint egyszer kitisztitani s a rendőrségnél minden tisztitás és egyéb körébe tartozó esetről hetenkint jelentést tenni tartozik; miáltal — reméljük — ritkábbak lesznek a tüzesetek is. — Az intézkedés már csak a képviseleti gyülés jóváhagyását várja s meg vagyunk győződve, hogy az nem fog elmaradni.

○ A városi hatóság rendelkezése alatt álló toronyórák is kaptak valahára ujévi ajándékot. Mint értésünkre esett 1870-iki ujévtől az órák felügyelete és kezelése Dillnberger urra bizatott, ki a már évek óta szükségesnek mutatkozott kiigazitásokat is magára vállalta s úgy ismerjük, teljesiteni is fogja. Tehát ezentul tudni fogjuk: hányat ütött már az óra?

○ Az Eisenberger-féle császárszállási puszta tulajdonjoga legközelebb Nyiregyháza városára telekkönyvileg is átirátott, s örömmel értesültünk arról, hogy háromszázezer forintot meghaladó vételi ára is teljesen kifizettetett.

○ (Kereskedői manőver.) Egyik ügyes kereskedőnk kihirdettette, hogy a régi német piczulák alias tiz krajczárosok nála folytonosan beválthatók, s csak egy harmadát kell az illetőnek levásárolnia, többi részeért uj hatosokat fog kapni. Ezen hirdetmény nem csak igen élénk forgalmat eredményezett boltjában, de a piaczi publicum el sem akarja venni a nem magyar hatost, mindenkit a bolthoz utasit. — Szemesnek áll a világ!

— Martinazzi-Falconi Viktória olasz énekesnő tegnap adta a Nagyvendéglő termében, szépszámu közönség előtt hangversenyét, Juhay Gyula ur zongorakisérete mellett. A közönség gyakori taps és kihivás által fejezé ki elismerését a müvésznő iránt.

+ Toldy, a magyar herkules, ki több évek óta visszavonultan élt Pest városi vendégfogadójában, ismét utra kelt. E napokban városunkban egy előadást tartott, a mely előadás alatt kivehető volt, miszerint vas labdáit már nem azon ifjui könnyedséggel forgatja mint évekkel ezelőtt.

— Ifj. Csáthy Károly helybeli könyvkereskedő kölcsönkönyvtárát, mely magában foglal 250 magyar, és 280 német teljes müvet, — ajánljuk az olvasó közönség figyelmébe.

Szerkesztői posta.

— H. L. urnak D-ben: Becses sorait vettük, s pár nap mulva válaszolunk.

— Gyöngyösy S. urnak Nyiregyházán: Ugy látszik, a szeg fején volt találva. — Qui se excusat — incusat.

— K. J. urnak: Ha a helyesirást megtanulta, forduljon ismét hozzánk.

Előfizetési felhivás a „NYIRI KÖZLÖNY“

czimü uj hetilap első évi folyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész evre . . . . . 4 frt.
Félévre . . . . . 2 „
Évnegyedre . . . . . 1 „

☛ Hirdetésekre nézve, t. cz. előfizetőink 25%-nyi kedvezményben részesittetnek.

A kiadó-hivatal.

Felelős szerkesztő: Dobay Sándor.

HIRDETÉSEK.

HIRDETMÉNY.

A nyiregyházi Terménycsarnok 1870. január 19-én d. u. 3 órakor saját helyiségében rendes közgyülést tartand.

Tárgyai:

Elnöki jelentés az intézet állása felett;
bizottmány kinevezése a számadások átvizsgálására;
elöljáróság s választmány választása;
az évenkinti járulék meghatározása.

Az alapszabályok 16. §-a értelmében azon tagok, kik járulékaikkal hátralékban vannak, szavazattal nem birnak.

Kelt a választmánynak 1869. deczember 26-án tartott üléséből.

Szamuely Baruch
elnök.

(XI) *1

Hirdetmény!

A nagyérdemü közönség kivánalmainak mindenben eleget akarván tenni, — ezennel közrebocsátom, miszerint a vasut melletti temetőben, a „Vig Huszár“-ral szemközt levő raktáramban, valamint **Nádasy Mór** asztalos mester urnál a Debreczeni utczán — **apró darabokra vágott, száraz és egészséges**

bükkfával vegyes tölgyfa

font számra kisebb mennyiségben is kapható leszen. — 1 teljes súlyú bécsi mázsa 80 o. é. krajczárba kerül.

Kralovánszky László
raktár-tulajdonos.

(II) *2

ABAUJ-SZÁNTÓI báró Beust-féle műgőzmalmi liszt-főraktár Nyiregyházán.

Alulirott tisztelettel tudatom a t. cz. közönséggel, miszerint az abauj-szántói műgőzmalom minden minőségü buza- és rozslisztjének **főraktárát** Nyiregyháza és vidéke részére megnyerni sikerülvén, az alább jegyzett házban s utczában liszt-foraktáramat deczember hó 21-én megnyitom. A nagyobb vidéki városokban levő raktárakban az a.-szántói műgőzmalmi örleményeknek nagy és gyors kelete — midőn a lisztnek kitünő minőségéről tanuskodik — alulirottnak egyszersmind azon kedvező kilátást nyujtja, hogy az Nyiregyháza városában hasonlag jó keletre találand.

Egyidejüleg **só-raktárt** nyitván, őrlött és kő-sónak **nagy- és kicsinybeni** árulását a legjutányosabb ár mellett meginditom.

Midőn üzletemet a t. cz. közönség szives pártfogásába ajánlom, kifejezem egyszersmind azon reményt, hogy pontos és gyors szolgálatim által a t. cz. közönség megelégedését részemre megnyerni sikerülend.

Bergstein Lajos
Nyiregyházán, Pazony-utcza
Már Adolf ur házában.

(VIII) *2

Virít már a Camelia!

miről van szerencsém értesiteni a helybeli és vidéki t. cz. közönséget. Készitek **báli, lakodalmi, kézi** és **asztali virág-csokrokat;** ugyszintén **koszorúkat** és **hajékeket** korszerü izlés szerint a lehető legjutányosabb áron.

Továbbá készitek száritott növényekből **siri koszorúkat** és díszes **csokrokat;** — spanyol nádból, mogyoró-, fakéreg- s más hasonló természeti anyagokból **virág-asztalokat, szöglet-** és **fali-kosarakat** minden kigondolható alakban. Az itt elősorolt tárgyak megtekintés végett alulirtnál készletben tartatnak.

Kivánatra vidéken ugy mint helyben berendezek **disz** vagy **gyümölcsös kerteket** angol vagy franczia izlés szerint; ezenkivül tervekkel is szolgálok. (IV) *2

Virágcsokrok — asztalok és **kosarak** iránti vidéki megrendelések, a pénz előleges beküldése vagy postai utánvétel mellett, a legpontosabban eszközöltetnek. A csomagolás a legovatosabban saját ellenőrzésem mellett történik

Midőn fentebbieket a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlanám egyuttal minél számosb megbizást tisztelettel kér

Hadady Dániel
mű és kereskedelmi kertész a **Kovács Dániel**-féle kertben
Nyiregyházán.

Nyiregyházán, 1870. Nyomatta és kiadja Dobay Sándor.